

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj

Številka: 801-10/13-1/ EPA 1155 - VI
Ljubljana, 21. 5. 2013

Komisija Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj je, na podlagi drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05-uradno prečiščeno besedilo, 95/09 - odl. US in 21/13 - ZFDO-F) in 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09 in 101/10), sprejela naslednje

M N E N J E

k Predlogu resolucije o jedrski in sevalni varnosti v Republiki Sloveniji za obdobje 2013 – 2023 (ReJSV13-23)

Komisija Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj je na 5. seji 20. maja 2013 obravnavala Predlog resolucije o jedrski in sevalni varnosti v Republiki Sloveniji za obdobje 2013 – 2023, ki ga je Državnemu zboru v obravnavo predložila Vlada.

Komisija **podpira** Predlog resolucije.

Komisija je bila uvodoma seznanjena, da ima Slovenija po oceni zunanjih opazovalcev področje jedrske varnosti dobro urejeno in ni nobene potrebe po večjih spremembah. Ne glede na to je pred nekaj leti misija mednarodnih ekspertov Sloveniji priporočila pripravo in sprejem krovnega strateškega dokumenta o jedrski varnosti, ki bo izražal temeljno politično zavezanost države k varnemu delovanju jedrskih objektov. Mednarodni standardi oziroma standardi Mednarodne agencije za atomsko energijo in mednarodna praksa kaže, da je pri zagotavljanju jedrske in sevalne varnosti ključna politična zavezanost države, da je jedrska in sevalna varnost najvišja prioriteta. Zaradi navedenega je pripravljena resolucija, ki pomeni krovni strateški dokument, s katerim se določa politika na področju jedrske varnosti. Predlagana vsebina resolucije sledi standardom Mednarodne agencije za atomsko energijo in zajema deset načel jedrske in sevalne varnosti, opis stanja v državi, mednarodno sodelovanje, zakonodajni in institucionalni okvir, kompetentnost strokovne podpore ter cilje in ukrepe za njihovo doseganje, pri čemer so cilji zastavljeni tako, da se bo varnost zagotavljala v okviru rednih letnih pregledov.

Komisija ugotavlja, da resolucija ne prinaša bistvenih sprememb na tem področju in do njih tudi v prihodnje ne bo prišlo, saj je že danes področje jedrske in sevalne varnosti v Sloveniji urejeno v skladu z najboljšo svetovno prakso.

Komisija je bila seznanjena, da smo še najbližje slabemu stanju pri zagotavljanju kompetentnosti strokovne podpore, saj bi nas moralo, zaradi majhnega interesa mladih za izobraževanje na tem področju ob istočasnem staranju izkušene generacije strokovnjakov ter mednarodne konkurence, dolgoročno skrbeti, kako bomo ohranili in vzdrževali kompetentnost stroke.

Kot izhaja iz Predloga resolucije, so usposobljeni ljudje temeljni predpogoj za zagotavljanje visoke stopnje jedrske in sevalne varnosti. Glede na opozorila v resoluciji, da so se sredstva državnih proračunov v minulih letih zmanjšala na minimum in zato potrebnih usposabljanj skorajda ni več, komisija opozarja, da je treba za usposabljanje nameniti več sredstev. Komisija ob tem izpostavlja njena opozorila v preteklih letih glede linearnega zniževanja sredstev za delo pristojnih institucij na področju jedrske varnosti in varstva pred sevanji, in sicer je to nesprejemljivo, če pa sredstev ni, naj se pristojnim institucijam zmanjša obseg zakonsko določenih nalog.

Komisija ugotavlja, da je Nuklearna elektrarna Krško, tako kot druga energetska državna podjetja, postala zavezana k izvajanju javnih naročil za nakup rezervnih delov in materialov, kar pa je z varnostnega vidika vprašljivo, saj je cilj javnega naročanja gospodarna nabava blaga ali storitev oziroma je merilo za izbiro najugodnejše ponudbe praviloma najnižja cena. Komisija je bila seznanjena, da se je Nuklearna elektrarna Krško zaradi tega že pritožila na Ministrstvo za finance, ki je pritožbo zavrnilo, sedaj pa je pritožba v reševanju na Vladi. Čeprav Nuklearna elektrarna Krško lahko zahteva izpolnjevanje dodatnih pogojev glede kvalitete in lahko razveljavi javno naročilo, če ponudniki niso ustrezni, to pomeni nepredvidljivo podaljšanje roka o izbiri ponudnika, kar pa je zaskrbljujoče in z varnostnega vidika nesprejemljivo. Komisija se zato pridružuje apelu Uprave Republike Slovenije za jedrsko varnost, da Vlada ugotovi pritožbi Nuklearne elektrarne Krško.

Komisija ugotavlja, da je eden izmed ciljev v okviru mednarodnega sodelovanja v okviru EU, da »Republika Slovenija želi svoj položaj spremeniti iz države prejemnice tehnične pomoči v državo donatorko«. V času, ko je Slovenija v nezavidljivem finančnem položaju, je dosega tega cilja praktično neuresničljiva. Ob tem je bila komisija tudi seznanjena, da Slovenija zamuja s plačilom članarine za članstvo v Mednarodni agenciji za atomsko energijo, v katero so včlanjene praktično vse države z jedrskimi elektrarnami.

Komisija tudi ugotavlja, da Predlog resolucije napoveduje združitev Uprave za jedrsko varnost in Upravo za varstvo pred sevanji v samostojno javno agencijo, kar bi omogočilo vzpostavitev plačila tarife za uporabnike uslug javne agencije, s čimer bi financiranje delovanja javne agencije postalo neodvisno od zmožnosti državnega proračuna. Poleg pozitivnih učinkov bi taka združitev prinesla tudi negativne, zato dokončne odločitev o tem še ni.

Državni svet je konec prejšnjega mandata obravnaval zaključke 21. mednarodne konference Jedrska energija za novo Evropo in ob tem izrazil mnenje, da je jedrska energija pomemben, zanesljiv in varen ter konkurenčen vir za proizvodnjo električne energije v Sloveniji. Prav tako je Državni svet podprl gradnjo drugega bloka Nuklearne elektrarne Krško, ne samo zaradi večjih potreb po električni energiji ter zanesljivi, varni in konkurenčni oskrbi z nizkoogljico energijo, ampak zaradi

pozitivnih finančnih učinkov takega projekta za slovensko gospodarstvo in dodatnih delovnih mest ter zadostnega domačega znanja. Komisija je bila seznanjena, da se jedrski projekti v svetu ustavljajo oziroma se postopki upočasnjujejo (npr. Češka, Slovaška, Madžarska), poleg tega pada cena električne energije.

Komisija nadalje ugotavlja, da se postopek izgradnje končnega odlagališča nizko in srednje radioaktivnih odpadkov v Vrbini pri Krškem od sprejema državnega prostorskega načrta leta 2009 ni premaknil, saj še nimamo potrjenega investicijskega programa za izvedbo projekta. Komisija zato pričakuje, da bo investicijski program čim prej potrjen, da bo lahko Agencija za radioaktivne odpadke nadaljevala z aktivnostmi za izgradnjo odlagališča.

* * *

Za poročevalca je bil določen predsednik komisije Jernej Verbič.

Sekretarka
Meta Štembal, l.r.

Predsednik
Jernej Verbič, l.r.